

PLASTİK POŞET VERGİSİ

PLASTIC BAG TAX

Harun İNAM*

ÖZ

01.01.2019 tarihinden itibaren ülkemizde alışverişlerde poşetlerden ücret alınmaya başlanmıştır. Bu ücretlendirmenin amacı çevre kirliliğini azaltmak ve engel olmaktır. Dünyanın birçok ülkesinde bu uygulamaya önceki yıllarda başlanmış ve poşet kullanımı yıldan yıla azalmıştır. Poşetlerden alınan ücretler özellikle sosyal medyada tartışma konusu olmuştur. Alınan bu ücretin kanundaki adı “Geri Dönüşüm Katılım Payı” olarak geçmektedir. Poşetlerden alınan ücretin geri dönüşüm katkı payı mı ya da vergi mi olduğu makalemizin konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Poşet Vergisi, Geri Dönüşüm Katılım Payı, Vergi

JEL Sınıflandırması Kodları: E2, G30

ABSTRACT

As of 1 January 2019, plastic bags used in shopping are subject to a certain amount of payment. The aim of this payment is to reduce the environmental pollution. This institution commenced in previous years all around the world, and the outcome is a clear year by year decrease in the use of plastic bags. The payment for plastic bags has also become one of the trending topics in social media. The payment is named as “recycling co-payment” in the Law. This study discusses whether it is a recycling co-payment or a type of tax.

Keywords: Plastic bag tax, recycling co-payment, tax

JEL Classification Codes: E2, G30

* Vergi Müfettiş Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, harun.inam@vdk.gov.tr, ORC-ID: 0000-0002-3008-2364
İnam, H. (Mart 2019). Plastik Poşet Vergisi, *Vergi Raporu*, 234, (169-175).

GİRİŞ

10 Aralık 2018 Pazartesi 30621 sayılı Resmî Gazete’ de yayınlanan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 8. Maddesi ile 2872 sayılı Kanuna ek maddeler eklenmiş ve 01.01.2019 tarihinden itibaren Poşet Ücreti ve Poşet Beyannamesi verilmesi yükümlülüğü getirilmiştir.

İlgili kanunda poşet ücreti geri dönüşüm katılım payı olarak adlandırılmıştır. Geri dönüşüm katılım payı, kelime anlamı olarak kullanım dışı kalan geri dönüştürülebilir atık malzemelerin çeşitli geri dönüşüm yöntemleri ile hammadde olarak tekrar imalat süreçlerine kazandırılabilen malzemelerin geri dönüştürülmesine katkı veya destek ödemesi olarak tanımlanabilir. Geri dönüşüm katılım payı kanundaki açıklamalarına bakılarak ve beyan edilmesi, ödenmediğindeki yaptırımlar, istisnalar gibi benzerlikleri ile bir vergi olarak adlandırılabilir. Vergi ise kamu hizmetlerine harcanmak üzere devletin, yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan doğruya ya da kimi maddelerin, hizmetlerin fiyatları üstüne ekleyerek dolaylı yoldan yurttaşlardan topladığı para olarak tanımlanır.

Makalemizin ilerleyen bölümlerinde geri dönüşüm katkı payının ülkemizde uygulanmaya başlanması, dünyadaki uygulamaları, ücretlendirmeleri ve katılım payımı yoksa ismini değiştirmiş bir vergi mi olup olmadığı ele alınacaktır.

1- ÜCRETLİ POŞET UYGULAMASININ DÜNYADAKİ YERİ

Dünyanın birçok ülkesinde çevre bilinci yüksek derecede mevcuttur. Çevre kirliliğinin engellenmesi, azaltılması ve ortadan kaldırılması için çeşitli etkinlikler, anlaşmalar (Örneğin Kyoto Protokolü), kanuni düzenlemeler yapılmaktadır.

Dünya genelinde, naylon poşetlerin hammaddesi petrol türevli olduğu için doğaya bırakıldığında çözünmesi suda 400 yıl, karada 800 yıllık bir süreçte çözünüyor. Hem bu kadar uzun hem de petrol yapılı olduğu için içeriğinde kanseri tetikleyici zararlı maddeler olduğu ve bunlar toprağa, suya karıştığı için sadece doğaya değil, insanlara da zarar verdiği için kullanılması sınırlandırılıyor.¹ İlk olarak 2002 yılında Bangladeş’ de başlayan plastik poşet yasağı devamında birçok ülkede uygulanmaya başlanmıştır. Aynı yılda İrlanda’ da uygulanmaya başlanmıştır. Güney Kore, Makedonya ve Arnavutluk gibi ülkelerde plastik poşet kullanımı ülke genelinde yasaklanmıştır. Meksika, Lübnan ve Hindistan gibi ülkelerde bölgesel yasaklar uygulanıyor. ABD, Kanada ve Japonya gibi bazı ülkelerde ise bölgelere göre değişen hem ücretlendirme hem de yasak bulunuyor. Çin’de ülke genelinde plastik poşet kullanımı 2008 itibarıyla yasaklanırken Hong Kong’da ücretli satılıyor.

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelere bakıldığında, Danimarka, Bulgaristan ve İspanya’nın da aralarında bulunduğu 10 ülkede plastik poşet kullanımı vergiye tabi tutulurken Hollanda ve İsveç gibi 14 ülkede ücretlendirme uygulanıyor. İtalya ve Litvanya’da naylon poşet kullanımı ülke genelinde yasaklanırken Fransa’da ise tek kullanımlık naylon poşetler ülkenin bazı bölgelerinde yasak, bazı bölgelerinde ise ücretli olarak verilmektedir.² AB’ den çıkmak için Brexit uygulaması bulunan İngiltere, 2015 yılında plastik poşet uygulamasına başlanmış hatta plastik kaşık çatal, kahve bardağı uygulamalarının da sınırlandırılması için girişimlerde bulunulmuştur. Almanya’ da 2016 yılında naylon poşet torba kullanımı durdurulurken, alışverişlerde bez ve karton poşet kullanımı yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır.

¹ <https://www.netpakambalaj.com/tr/yurt-disinda-plastik-poset-neden-ucretli-h-40> Erişim Tarihi: 18 Ocak 2019

² <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2019/01/09/ucretli-plastik-poset-uygulamasi-dunyada-yaygin> Erişim Tarihi: 18 Ocak 2019

Yunanistan' da 2018 başında yürürlüğe giren "eco-vergi" ile market alışverişlerinde poşetlerden ücret alınmaya başlanmıştır. AB' de ücretli plastik poşet uygulamasının son olarak hayata geçirildiği ülkeler, Hırvatistan, Slovenya ve Letonya oldu. Bu ülkelerde naylon poşetler 2019 yılı itibarıyla ücretli satılmaya başlandı. Romanya ve Yeni Zelanda' da 2019 yılının temmuz ayından itibaren plastik poşet kullanımına başlanılacaktır.

Plastik poşetlerin kimi ülkelerde yasaklanmasına rağmen kimi ülkelerde ücretli satılmakta olduğundan bahsetmiştik. Bu ücretlendirmeye baktığımızda; AB genelinde en ucuz poşet 0,02 avro (14 kuruş) ile Fransa'da, en pahalı poşet 1,14 avro (7 TL) ile Malta'da satılırken dünya genelinde ücret uygulamaları poşetlerin büyüklüğüne ya da miktarına göre değişiklik gösteriyor. Yasaklanmasına rağmen kullanılan ülkelerde ceza miktarları değişmektedir. Örneğin İtalya' da plastik poşetin kullanılmasında 25.000 Avroya varan para cezaları kesilirken cezalandırmanın en katı olduğu ülke Kenya' dır. Kenya'da 2017' de yürürlüğe giren uygulamaya göre, plastik poşet kullanan, üreten ya da satanlar, 4 yıla kadar hapis ya da 38 bin dolar kadar para cezasıyla karşı karşıya kalabiliyor.³

Ücretlendirme ve yasaklamalardan sonra birçok ülkede naylon poşet kullanımı düşmüştür. En az naylon poşet kullanımı dört poşet ile Danimarka ve Finlandiya' dadır. 2002 yılından beri poşet kullanımını vergilendiren İrlanda' da kullanım 328' den 18' e düşmüştür. Diğer ülkelerde de vergilemeye ve yasaklamaya bağlı olarak yüksek oranda kullanım azalmış ve ilerleyen yıllarda kullanımın daha da düşmesi hedeflenmektedir.

2- TÜRKİYE' DE GERİ DÖNÜŞÜM KATKI PAYININ UYGULANMASI

Ülkemizde 01.01.2019 tarihinden itibaren ücretli poşet uygulaması marketlerde, alışveriş

merkezlerinde uygulanmaya başlanmıştır. Kaynakların verimli yönetimi ve plastik poşetlerden kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla plastik poşetler satış noktalarında kullanıcıya veya tüketiciye ücret karşılığı verilecektir. Bu uygulamanın getiriliş amacı çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesidir. Uygulanmaya başladığı günden itibaren ücretli poşet uygulaması toplumda gerek halk arasında gerek sosyal medyada tepki ile karşılanmıştır. Yıllarca alışverişlerde ücretsiz olarak kullanılan poşet hatta ihtiyaç fazlası olarak bile alınan poşetler ücret mukabili verildiğinde bu şekilde bir tepkinin oluşması normal karşılanabilir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla belirleyeceği ambalajlar için depozito uygulamasını 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren zorunlu tutacak. Depozito kapsamındaki ambalajlı ürünlerin satış noktaları depozito uygulaması toplama sistemine katılım sağlayacak.⁴

Poşet taban ücreti 25 kuruş olarak belirlenmiştir. Bu durum 2872 sayılı Kanunun Poşet Ücreti başlıklı Ek 13. Maddesinde "*Kaynakların verimli yönetimi ve plastik poşetlerden kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla plastik poşetler satış noktalarında kullanıcıya veya tüketiciye ücret karşılığı verilir. Uygulanacak taban ücret 25 kuruştan az olmamak üzere Bakanlıkça oluşturulacak komisyon aracılığı ile belirlenir ve her yıl için güncellenir.*

Bu maddedeki düzenlemelere ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir." şeklinde ifade edilmiştir. Belirlenen bu taban ücret olan 25 Kr.' un tamamı devlete katılma payı olarak ödenmeyecektir. Bunun 15 kuruşluk kısmı devlete "*Geri Dönüşüm Katılım Payı*" olarak ödenecektir.

Ücret olarak bakıldığında 25 kuruş çok küçük bir miktardır fakat ücretsiz olarak yıllarca kullanılan bir şeye çok cüzi miktarda olsa da

³ <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2019/01/09/ucretli-plastik-poset-uygulamasi-dunyada-yaygin> Erişim Tarihi: 18 Ocak 2019

⁴ <https://tr.sputniknews.com/ekonomi/201812101036547846-plastik-poset-uygulamasi-para-cezasi/> Erişim Tarihi: 17 Ocak 2019

ücret ödenmesi ister istemez bir çekinceye sebep olmaktadır. Ücretli poşet uygulamasının asıl dayanağının çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesi olduğunun bilinci toplumda oluşturulsa ve açıklansa ya da daha ayrıntılı bilgilendirici reklamlar yapılırsa çok fazla tepki oluşturmayacağı kanaatindeyim.

Geri dönüşüm katılım paylarının ilgili Kanun'un Ek 11. Maddesinde; *"Bu listede yer alan tutarlar takvim yılı başından geçerli olmak üzere her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarların %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Cumhurbaşkanı, bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir."* Hükmü yer almaktadır. Bu ifade ile 25 Kr. Olan poşet miktarının sabit kalmayacağı ilerleyen yıllarda artırımlı fiyatlar ile satılacağı ifade etmektedir.

Alışverişlerde kullanılan her poşet ücrete tabi tutulmamıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanı son yaptığı açıklamada; *"Marketlerde ekmek, sebze, meyve, peynir, zeytin, hayvansal gıda gibi açıkta satılan gıdaların hijyenini korumak amacıyla kullanılan çift kat kalınlığı 15 mikron ve altında olan, 500x350 milimetreden küçük poşetleri kapsam dışında bıraktık. Ayrıca tekstil ürünü çok kullanımlık poşetler, petshoplardaki canlı sucul hayvan satışında ve bazı bitkilerin satışında kullanılan sapsız poşetler, kuru temizleme, lostra ve benzeri iş yerleri gibi sadece hizmet verilen fakat ürün satışı gerçekleştirilmeyen yerlerde verilen poşetler, kargo poşetleri ile gümrüksüz mağazalarda kullanılan özel poşetleri de tüketicilerimiz uzaktan satışlar dahil, ücretsiz olarak temin etmeye devam edecek"*⁵ ifadelerinde bulunmuştur.

Yani poşet ücretlerine bazı poşetler bakımından bir istisna getirilmiştir.

Geri kazanım katılım payları, tahsil edildiği ayı takip eden ayın 15. Gününe kadar ilgili bakanlığa beyan edilir ve beyanı takip eden ikinci ayın son gününe kadar ilgili bakanlık merkez saymanlığına ödenir. Ödenmeyen katılım payları 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil edilir. Tahsil edilen bu tutarlar genel bütçeye gelir olarak kaydedilmektedir. Ayrıca plastik poşetleri ücretsiz verdiği tespit edilen satış noktalarına depo alanı hariç kapalı satış alanının her metrekaresi için 10 lira idari para cezası verilecektir.

Poşetlere ücret konulmasıyla poşetlerdeki kullanım miktarında hızlı bir düşüş gözlenmiştir. Şöyle ki poşetlerde ücret uygulanmasına başlandığı ilk dört günde poşet kullanımının %50 oranında azaldığı yetkililerce açıklanmıştır. Türkiye'de ortalama 440 olan kişi başına düşen yıllık plastik poşet kullanımının 2019 sonunda 90'a, 2025'te ise 40'a düşürülmesi hedeflenmektedir.⁶

3- GERİ DÖNÜŞÜM KATKI PAYI MI? POŞET VERGİSİ Mİ?

Makalemizin yazılma sebebi olan geri dönüşüm katkı payının alelade bir katkı payı değil bir vergi olduğu özel anlamda ifade edersek bir *"poşet vergisi"* olduğu iddiasıdır. Bu iddiamızı aşağıdaki başlıklar ile açıklayarak kuvvetlendirmeye çalışalım.

3.1- Yeniden Değerleme Oranı

Taban fiyatı 25 Kr. Olarak belirlenen plastik poşetlerin ücretleri ilgili kanunun Ek 11. Maddesi ile; *"Bu listede yer alan tutarlar takvim yılı başından geçerli olmak üzere her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Ver-*

⁵ <https://www.cnnturk.com/turkiye/hangi-posetler-ucretli-olacak> Erişim Tarihi: 17 Ocak 2019

⁶ <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2019/01/09/ucretli-plastik-poset-uygulamasi-dunyada-yaygin> Erişim Tarihi: 18 Ocak 2019

gi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.” Her yıl güncelleneceği ifade edilmiştir. 25 kuruluşluk bir poşetten alınan 15 kuruluşluk geri dönüşüm katılım payı da yeniden değerlendirme ile her yıl artış gösterecektir.

Bilindiği üzere Motorlu Taşıtlar Vergisi vergi tutarları, Veraset ve İntikal Vergisindeki alt ve üst sınırlar, Vergi Usul Kanunu’ndaki ceza tutarları ve vergi dilimleri, Katma Değer Vergisi’ndeki bazı tutarlar, Damga Vergisi Tutarları ve bazı harçlar her yıl yeniden değerlendirme oranına göre yeniden belirlenmektedir. Bu yeniden belirleme 213 Sayılı VUK Mükerrer 298. Madde uyarınca yapılmaktadır.

Geri dönüşüm katkı payındaki ve vergilerdeki bu yeniden değerlemenin aynı kanunca yapılması ve her yıl yeniden güncellenmesi geri dönüşüm katkı payının vergi ile benzerliğini ortaya koymaktadır.

3.2- Beyan Edilmesi, Ödenmesi ve Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmesi

2872 sayılı Kanunun Ek 11. Maddesinde; “Geri kazanım katılım payları ürünün piyasaya sürüldüğü tarihi takip eden ayın onbeşine kadar Bakanlığa beyan edilir ve beyanı takip eden ikinci ayın son gününe kadar Bakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına ödenir.” Geri kazanım katılım payının beyan ve ödeme tarihi ile ödeneceği makam belirtilmiştir. Ayrıca ilgili maddenin devamında, “...Bu madde kapsamında tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.” İfadesi ile toplanan tutarların genel bütçede yer aldığı belirtilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 92. Maddesinde, “Bir takvim yılına ait beyanname izleyen yılın Mart ayının başından yirmi beşinci günü akşamına kadar...”, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14. Maddesinin üçüncü fıkrasında; “Kurumlar vergisi beyannamesi, hesap döneminin kapandığı ayı izleyen dördüncü ayın birinci

gününden yirmibeşinci günü akşamına kadar mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine verilir.” ve diğer birçok vergi kanunlarının ilgili maddelerinde beyanname verme süreleri belirtilmiştir.

Yukarıdaki paragrafta belirttiğimiz kanunların ilgili maddelerinde örneğin 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 21. Maddesinde; “Kurumlar vergisi, beyannamenin verildiği ayın sonuna kadar ödenir.” Ödeme tarihleri tam olarak belirtilmiştir. Ayrıca bu toplanan vergilerin tamamının genel bütçeye gelir kaydedildiği izahatna varestedir.

Yapılan bu açıklamalar ışığında geri dönüşüm katkı payının beyan, ödeme ve genel bütçeye gelir kaydedilme açısından yukarıda bir kaçını maddeleri ile açıkladığımız vergi kanunları gibi beyan, ödeme ve genel bütçeye gelir kaydedilme bakımından benzerlik gösterdiği açıktır ve dolayısıyla geri dönüşüm katkı payının da bir vergi türü sayılabileceği aşikârdır.

3.3- 6183’ e Göre Takip Edilme

Süresinde beyan edilmeme ve ödememe ile ilgili olarak 2872 sayılı Kanunun Ek 11. Maddesinde; “...Katılım payının beyan edilmediğinin veya eksik beyan edildiğinin Bakanlıkça tespiti halinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen katılım payının bir ay içinde ödenmesi gerektiği ilgilie tebliğ edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen katılım payının beyan edilmesi gereken son günden ödendiği tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Süresinde ödenmeyen katılım payı Bakanlığın bildirim üzerine ilgili vergi dairesince 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Bu madde kapsamında tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.” olarak belirtildiği üzere beyan etmeme ve ödememenin idarece tahsil süreci ve yaptırımı belirtilmiştir.

6183 sayılı Kanununun 51. Maddesinde; “*Amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 2,5 oranında gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir. Gecikme zammı ... liradan az olamaz...*” hükmü yer almaktadır. Zamanında ödenmeyen vergiler ve benzeri kamu alacakları bu hüküm kapsamındadır. Son düzenleme ile yürürlüğe giren 2872 sayılı Kanunun “*Geri Dönüşüm Kazanım Payı*” da bu hüküm altına alınarak bir nevi kamu geliri olduğu atfedilmiştir. Naylon poşetler üzerinden alınan ücretin, diğer vergiler gibi 6183 sayılı Kanuna tabi olması katılma payından çok bir vergi olduğunun göstergesidir.

3.4- İstisna

Naylon poşet kullanımında ücretin alt sınırı yani taban fiyatı belirlenmiş farklı ebatlarda ve şekillerde olan poşetlerde fiyatların farklılaşabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca bazı poşet türlerinin ücretten istisna olduğu şu ifadeler ile tespit edilmiştir; “*Marketlerde ekmek, sebze, meyve, peynir, zeytin, hayvansal gıda gibi açıkta satılan gıdaların hijyenini korumak amacıyla kullanılan çift kat kalınlığı 15 mikron ve altında olan, 500x350 milimetreden küçük poşetleri kapsam dışında bıraktık. Ayrıca tekstil ürünü çok kullanımlık poşetler, petshoplardaki canlı sucul hayvan satışında ve bazı bitkilerin satışında kullanılan sapsız poşetler, kuru temizleme, lostra ve benzeri iş yerleri gibi sadece hizmet verilen fakat ürün satışı gerçekleştirmeyen yerlerde verilen poşetler, kargo poşetleri ile gümrüksüz mağazalarda kullanılan özel poşetleri de tüketicilerimiz uzaktan satışlar dahil, ücretsiz olarak temin etmeye devam edecek.*”

Yürürlükte bulunan vergi kanunlarında birçok istisna hükmü mevcuttur. Örneğin 213 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18. Ve mükerrer 18. Maddeleri ile 20. ve mükerrer 20. Maddeleri ve ilgili kanundaki 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27. Gibi mad-

deler istisna hükümlerinden oluşmaktadır. Aynı zamanda 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5. Maddesi istisna hükümlerinden oluşmaktadır ve birçok vergi kanununda istisna hükmü mevcuttur.

İki paragraftaki yapılan açıklamalara bakıldığında geri dönüşüm katkı payının yani poşet ücretinin diğer vergi kanunlarına benzer olarak istisna hükümlerine sahip olduğu görülmüştür. Bunun sonucunda poşet ücretinin bir nevi vergi olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Yapılan açıklamalara ve geri dönüşüm katkı yapının diğer kanunlar ile karşılaştırılmasına ve benzerliklerine bakıldığında bize göre geri dönüşüm katkı payının “25 kuruşluk poşetin 15 kuruşu” nun katkı payından daha çok bir vergi olduğu gerçeğidir.

SONUÇ

Toplum hayatında her bakımdan ilerleme oldukça insanların çevreye verdiği zararlar artmaktadır. Bu çevre kirliliğinin ortadan kaldırılması, engellenmesi ve önlenmesi için devletler çeşitli girişimlerde bulunmaktadır. Bunlardan bazıları geri dönüşümü yüksek olan ürünler kullanmak, çevreye duyarlı bireyler yetiştirmek ve çevreye etkileri yüksek olan ürünleri çeşitli ücretlendirme ya da vergilendirmeler ile kullanımını azaltmaya çalışmaktır. Ülkemizde bu yılbaşından itibaren poşetlere ücret uygulanmaya başlanması bu sayılanlara benzer bir uygulamadır. Dünyanın birçok ülkesinde daha önceki yıllarda uygulanmaya başlanan kimi ülkelerde ise ileriki dönemlerde uygulanacak olan bu çevre kirliliğini önleme, ortadan kaldırma metodu kimi ülkede vergi kimi ülkede ücretlendirme kimisinde de kullanımı yasaklama olarak ortaya çıkmıştır. Uygulamaya konan bu metotlar sonucunda çevreye zarar veren poşetlerin kullanımının azalmaya başladığı görülmüştür.

Geri dönüşüm katkı payı olarak poşetlere konulan ücretin, vergiler ile olan benzerlikleri ça-

lişmamızın önceki bölümlerinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Bu benzerlikler; beyan ve ödeme süresi, genel bütçeye gelir kaydedilme, istisnalarının bulunması ve bir nevi kamu alacaklarının takibinin dayanağı ve usulü olan 6183 sayılı Kanuna göre ödenmediğinde cezalı olarak tahsilinin yapılacağı kendi kanunu olan 2872 sayılı Kanunda belirtilmiştir. Bu benzerliklerin sonucunda poşet ücretinden alınan geri dönüşüm katılım payının alelade bir ücret ya da katılım payı değil bir vergi olduğu tarafımızca düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 6183 AATUH Kanun
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/umiterol/005/> Erişim Tarihi: 17 Ocak 2019
- <https://www.cnnturk.com/turkiye/hangi-posetler-ucretli-olacak> Erişim Tarihi: 17 Ocak 2019
- <https://tr.sputniknews.com/ekonomi/201812101036547846-plastik-poset-uygulamasi-para-cezasi/> Erişim Tarihi: 17 Ocak 2019
- <https://www.netpakambalaj.com/tr/yurt-disinda-plastik-poset-neden-ucretli-h-40> Erişim Tarihi: 18 Ocak 2019
- <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2019/01/09/ucretli-plastik-poset-uygulamasi-dunyada-yaygin> Erişim Tarihi: 18 Ocak 2019